

?

Slovenska biografija

[Abecedno kazalo](#)[Obdobja](#)[Poklici in dejavnosti](#)[Skupine oseb](#)[Na današnji dan](#)[Rodbine](#)[Zemljevid](#)

Devetak, Dušan (1953–)

Pomemben slovenski zoolog, dejaven predvsem na dveh zooloških področjih, v entomologiji in fiziologiji živali. Poglobljeno je raziskoval mrežekrilce in bil eden vodilnih nevropterologov v Evropi, na njegovem delu temelji poznavanje favne mrežekrilcev Slovenije in Balkanskega polotoka.

★ 12. november 1953 Maribor, Slovenija

Ime

ime: Devetak Dušan

Poklici ali dejavnosti

- biolog
- zoolog
- zoofiziolog

Povezane osebe

starši: Devetak, Viktor

Devetak roj. Peršuh, Pavla

žena: Devetak, Bernarda

sin: Devetak, Miha

hči: Devetak, Petra

Slovenska biografija uporablja [piškotke](#). Z uporabo spletne strani se strinjate z njihovo uporabo:

[Potrdi](#)

-
- Podatki v zapisu Text Encoding Initiative
-

Novi Slovenski biografski leksikon

DEVETAK, Dušan, biolog, zoolog, zoofiziolog (r. 12. 11. 1953, Maribor). Oče Viktor Devetak, gradbeni inženir, mati Pavla Devetak, r. Peršuh. Žena Bernarda Devetak, profesorica biologije, sin Miha Devetak, fizik, hči Petra Devetak, specialistka plastične, rekonstrukcijske in estetske kirurgije.

Osnovno šolo in nato I. gimnazijo je obiskoval v Mariboru, maturiral je 1972. 1979 je diplomiral na Oddelku za biologijo Biotehniške fakultete Univerze v Ljubljani (BF UL). 1985 je na BF UL zaključil magisterij z naslovom *Odzivi ličinke volkca Myrmeleon formicarius L. (Neuroptera) na mehanske dražljaje* ter svoje rezultate objavil v *Biološkem vestniku*. Na isti fakulteti je 1992 doktoriral z disertacijo *Vibrorepcija pri tenčičarici Chrysoperla carnea (Neuroptera)* in s področja disertacije objavil štiri dela v mednarodno priznanih revijah *Journal of Insect Physiology*, *Tissue and Cell*, *Denisia* in *Anatomia, Histologia, Embryologia*.

1980–85 je bil zaposlen kot tehnični sodelavec na Pedagoški akademiji Univerze v Mariboru (UM), kjer je 1985 pridobil naziv višji predavatelj. Na Pedagoški fakulteti UM, naslednici Pedagoške akademije, je bil 1992–97 zaposlen kot docent ter kasneje do leta 2002 kot izredni profesor. 2002 je na Fakulteti za naravoslovje in matematiko (FNM UM) pridobil naziv redni profesor.

Strokovno se je izpopolnjeval na daljših študijskih obiskih v tujini, na fakulteti za biologijo Philippsove univerze v Marburgu v Nemčiji (Philipps-Universität Marburg, 1991), na inštitutu za biologijo celice, histologijo in embriologijo univerze v Gradcu v Avstriji (Der Lehrstuhl für Zellbiologie, Histologie und Embryologie, 1989–92) ter na oddelku za biologijo univerze Južne Danske v Odenseju (Biologisk Institut Syddansk Universitet, 2000).

V času dolgoletnega delovanja na UM je bil predstojnik Oddelka za biologijo (1992–95) in član Senata (2006–20), vodil in koordiniral je magistrski in doktorski študij Biologije ter kasneje, do upokojitve bolonjski drugostopenjski program Biologije in ekologije z naravovarstvom. 1992 je ustanovil Katedro za fiziologijo živali in etologijo FNM, ki jo je razvijal in vodil trideset let, vse do upokojitve. Na osnovi odmevnih raziskav ultrastrukture, fiziologije in ekofiziologije senzornih sistemov (zlasti senzornih receptorjev) in z njimi povezanega vedenja je utemeljitelj fiziologije živali na UM.

V osemdesetih in devetdesetih letih 20. stoletja je vodil mariborsko sekcijo Slovenskega entomološkega društva Štefana Michielija s sedežem na Pedagoški akademiji oz. kasneje fakulteti. Na začetku devetdesetih let je bil podpredsednik matičnega društva. 2005–18 je bil član mednarodnega združenja nevropterologov (International Association for Neuropterology). Z entomološkimi dejavnostmi, organizacijo nevropterološkega simpozija (2008, 10. mednarodni nevropterološki simpozij v Piranu) in treh slovenskih entomoloških simpozijev z mednarodno udeležbo (2012, 2014, 2018), je skupaj s sodelavci s katedre prispeval k prepoznavnosti UM v mednarodnem prostoru. V obdobju 2011–19 je bil pobudnik in organizator devetih nevropteroloških ekspedicij v dežele Balkanskega polotoka, katerih rezultat so bile številne favnistične, morfološke in etološke objave v domačih in mednarodnih revijah (*Acta Entomologica Slovenica*, *Behavioral ecology*, *Spixiana: Zeitschrift für Zoologie*, *Journal of Experimental Biology*, *Zootaxa*). Zaslužen je za dobro poznavanje favne mrežekrilcev v Sloveniji in na Balkanskem polotoku.

Slovenska biografija uporablja pisnike. Z uporabo spletne strani se strinjate z njeno uporabo. [Pridi](#)

Vzpostavil je sodelovanje z inštitutom za zoologijo ter inštitutom za biologijo celice, histologijo in embriologijo univerze v Gradcu (1988–2000). 2017 je vzpostavil sodelovanje s pariško Sorbono (Université Sorbonne Paris Nord, Francija) ter 2018 s tehniško univerzo v Münchnu (Technische Universität München, Nemčija). S fakulteto za naravoslovje in matematiko univerze v Nišu (Prirodno-Matematički Fakultet, Srbija) je sodeloval v 2015–16, od 2020 pa z narodnim prirodoslovnim muzejem v Sofiji (Nacionalen Prirodonaucen Muzej, Bolgarija). Opravi je študijska bivanja v tujini, na univerzi Južne Danske (Syddansk Universitet, Odense, 2000), univerzi Karla Franza v Gradcu (Karl-Franzens-Universität Graz), medicinski univerzi v Gradcu (Medizinische Universität Graz, 1989–92) ter na Sorboni (Université Sorbonne Paris Nord, 2017, 2018).

Poglobljeno je proučeval sistematiko in favnistiko mrežekrilcev in kljunavcev, med protisti (protoktisti) se je posvetil gregarinam (Gregarinorida). Odmevne so raziskave o strukturi in funkciji čutilnih organov za zaznavanje tresljajev, ki jih je s tujimi in domačimi raziskovalci proučil s presevno in vrstično elektronsko mikroskopijo ter z elektrofiziološkimi metodami. V sodelovanju z avstrijskimi kolegi je pripravil temeljit pregled senzil ličink volkcev (Myrmeleontidae) ter s kolegi s Sorbone in člani svoje raziskovalne ekipe raziskal biofizikalne lastnosti prevajanja vibracij v pesku, pri čemer je bila najpomembnejša ugotovitev, da ličinke volkcev zaznavajo subnanometriške amplitude vibracij. Jedro njegovih raziskav so mehanizmi lova plena, odnosi med plenilcem in plenom ter medvrstna in znotrajvrstna kompeticija, s poudarkom na biofizikalnih, etoloških in ekofizioloških vidikih.

Za svoje delo je prejel več nagrad: Prešernovo nagrado za študente (1976) in Krkino 1. nagrado (1977). Za delovanje na področju entomologije je prejel zlato značko Slovenskega entomološkega društva (1985), nagrado UM za znanstvenoraziskovalno, umetniško in izobraževalno delo (2019) ter priznanje Fakultete za naravoslovje in matematiko za izjemne rezultate pri raziskovalnem delu, s posebnim poudarkom na krepitvi stroke (2021).

Dela

Antlion larvae localize long distant preys by a mechanism based on time difference, *Journal of Comparative Physiology A*, 210, 2024, št. 1, 35–45 (s soavtorji).

Hemerobius schedli Hölzel 1970 (Neuroptera: Hemerobiidae) from Polish Tatra Mts. with molecular identification of *Hemerobius nitidulus* group, *Annales Zoologici*, 72, 2022, št. 2, 357–363 (soavtorji Natalia Kaszyca-Taszkowska, Roland Dobosz in Tomasz Zwijsacz-Kozica).

Gregarines (Apicomplexa: Eugregarinorida) parasitizing the cave cricket *Troglophilus* (Orthoptera: Raphidophoridae) in the Slovenian karst = Gregarine (Apicomplexa: Eugregarinorida), ki parazitirajo v jamskih kobilicah *Troglophilus* (Orthoptera: Raphidophoridae) na slovenskem krasu, *Acta Carsologica*, 50, 2021, št. 2/3, 317–328 (soavtor Tone Novak).

Fine sand particles enable antlions to build pitfall traps with advanced three-dimensional geometry, *Journal of Experimental Biology*, 223, 2020, št. 15, 1–10 (soavtorji Jan Podlesnik, Inon Scharf in Tina Klenovšek).

GIS-based modelling reveals the fate of antlion habitats in the Deliblato Sands, *Scientific Reports*, 10, 2020, št. 1, 5299 (soavtor Danijel Ivajnsič).

Gregarines (Apicomplexa, Gregarinasina) in psocids (Insecta, Psocoptera) including a new species description and their potential use as pest control agents, *European Journal of Protistology*, 60, 2017, 60–67 (soavtorica Sonja Rueckert).

Pit-builder vs non-pit-builder : advantage of trap building strategy in antlion larvae does not mean greater behaviour diversity, *Behaviour*, 151, 2014, št. 5, 653–668 (soavtorica Vesna Klokočovnik).

Sand as a medium for transmission of vibratory signals of prey in antlions *Euroleon nostras* (Neuroptera: Myrmeleontidae), *Physiological Entomology* (Oxford ...), 32, 2007, št. 3, 268–274 (s soavtorji). Potrdi

Neuroptera in agricultural ecosystems, *Agriculture, Ecosystems & Environment* (Amsterdam), 74, 1999, 305–321 (soavtor Michael Stelzl).

Structure of the Subgenual Organ in the Green Lacewing, *Chrysoperla carnea*, *Tissue & Cell*, 26, 1994, št. 2, 249–257 (soavtorica Maria Anna Pabst).

Osebna bibliografija COBISS.

Viri in literatura

Arhiv SBL, osebna mapa.

Osebnosti, Ljubljana, 2008.

Zgodovina Oddelka za biologijo na Univerzi v Mariboru, *Acta Biologica Slovenica*, 51, 2008, št. 2, 60–69 (soavtor Leon Senčič).

Dušan Devetak: Thirty years of the Chair of Animal Physiology and Ethology at the University of Maribor, *Acta Entomologica Slovenia*, 30, 2022, št. 1, 71–82.

Vesna Klokočovnik

► Kratice in krajšave

Objavljeno: 2024

Zadnja redakcija: 5. julij 2024

Klokočovnik, Vesna: Devetak, Dušan (1953–). *Slovenska biografija*. Slovenska akademija znanosti in umetnosti, Znanstvenoraziskovalni center SAZU, 2013. <http://www.slovenska-biografija.si/oseba/sbi1025360/#novi-slovenski-biografski-leksikon> (27. november 2024). Izvirna objava v: *Novi Slovenski biografski leksikon: El. izd.*. Ur. Petra Vide Ogrin, ur. redakcije Petra Testen Koren Ljubljana, Znanstvenoraziskovalni center SAZU Slovenska akademija znanosti in umetnosti, 2023–.

► Komentiraj

posredujte nam svoj komentar ali predlog za izboljšavo vsebine

ZRC SAZU

Slovenska akademija znanosti in umetnosti

Novi trg 3

P.P. 323

SI-1000 Ljubljana

T: (01) 470 6100

E: sazu@sazu.si

Znanstvenoraziskovalni center Slovenske akademije znanosti in umetnosti

Novi trg 2

SI-1000 Ljubljana

Slovenska biografija uporablja piškotke. Z uporabo spletne strani se strinjate z njihovo uporabo:

Potrdi

T: +386 1 470 6100

E: zrc@zrc-sazu.si

[Na vrh strani](#)

Slovenska biografija uporablja piškotke. Z uporabo spletne strani se strinjate z njihovo uporabo:

Potrdi